

วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างการบริหารกิจการนักเรียน ศึกษาระยะถือและการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนที่เป็นจริงของโรงเรียน ตลอดจนศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 10

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร และตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ โรงเรียน และกลุ่มครู - อาจารย์ ผู้ปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 10 ซึ่งรวมทั้งหมด 6 จังหวัด คือ อุบลราชธานี นครพนม กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด ยโสธร และมหาสารคาม การสุ่มตัวอย่างประชากรใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่ง เป็นพวกหรือชั้น (Stratified Random Sampling) แล้วจึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ดำเนินเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ทำการแบ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งหมดในเขตการศึกษา 10 ออกเป็นกลุ่ม โรงเรียนที่มีผู้บริหารดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่ แล้วจึงสุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาดังกล่าวด้วย วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) มาเป็นจำนวนร้อยละ 50 ของโรงเรียนทั้งหมด ได้จำนวนโรงเรียน 12, 28 โรงเรียน และ 40 ตามลำดับ รวมโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้จำนวน 80 โรงเรียนรายชื่อข้างล่างนี้

1. โรงเรียนยโสธรพิทยาคม	อ. เมือง	จ.ยโสธร
2. โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช	อ. เมือง	จ.อุบลราชธานี
3. โรงเรียนนารีนุกูล	อ. เมือง	จ.อุบลราชธานี
4. โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ	อ.วารินชำราบ	จ.อุบลราชธานี
5. โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย	อ. เมือง	จ.นครพนม
6. โรงเรียนมุกดาหาร	อ.มุกดาหาร	จ.นครพนม
7. โรงเรียนสารคามพิทยาคม	อ. เมือง	จ.มหาสารคาม
8. โรงเรียนผดุงนารี	อ. เมือง	จ.มหาสารคาม
9. โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์	อ. เมือง	จ.กาฬสินธุ์
10. โรงเรียนบัวขาว	อ. กุฉินารายณ์	จ.กาฬสินธุ์
11. โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย	อ. เมือง	จ.ร้อยเอ็ด
12. โรงเรียนสตรีศึกษา	อ. เมือง	จ.ร้อยเอ็ด
13. โรงเรียนเซื่องโนนพิทยาคาร	อ.เซื่องโนน	จ.อุบลราชธานี
14. โรงเรียนม่วงสามสิบอัมพวันวิทยา	อ.ม่วงสามสิบ	จ.อุบลราชธานี
15. โรงเรียนศรีเมืองวิทยาคาร	อ.ศรีเมืองใหม่	จ.อุบลราชธานี
16. โรงเรียนโพธิ์ชัยวิทยา	อ.หัวตะพาน	จ.อุบลราชธานี
17. โรงเรียนนครพนมวิทยาคม	อ. เมือง	จ.นครพนม
18. โรงเรียนคำชะอีวิทยาคาร	อ.คำชะอี	จ.นครพนม
19. โรงเรียนอุเทนพัฒนา	อ.ท่าอุเทน	จ.นครพนม
20. โรงเรียนนาแกสามัคคีวิทยา	อ.นาแก	จ.นครพนม
21. โรงเรียนคำสร้อยพิทยาสรรค์	อ.นิคมคำสร้อย	จ.นครพนม
22. โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล	อ.เรณูนคร	จ.นครพนม
23. โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยาไพศาล	อ.สุวรรณภูมิ	จ.ร้อยเอ็ด

24. โรงเรียนปทุมรัตน์พิทยาคม	อ.ปทุมรัตน์	จ.ร้อยเอ็ด
25. โรงเรียนจตุพัทธรพิมานรัชดาภิเษก	อ.จตุพัทธรพิมาน	จ.ร้อยเอ็ด
26. โรงเรียนหนองหมื่นถ่านวิทยา	อ.อาจสามารถ	จ.ร้อยเอ็ด
27. โรงเรียนอนุกุลนารี	อ.เมือง	จ.กาฬสินธุ์
28. โรงเรียนสมเด็จพระพิทยาคม	อ.สมเด็จ	จ.กาฬสินธุ์
29. โรงเรียนเขาวงพิทยาคาร	อ.เขาวง	จ.กาฬสินธุ์
30. โรงเรียนสหัสสขันธ์วิทยาการ	อ.สหัสสขันธ์	จ.กาฬสินธุ์
31. โรงเรียนกันทรวิชัย	อ.กันทรวิชัย	จ.มหาสารคาม
32. โรงเรียนพยุภูมิพิทยาคาร	อ.พยุภูมิพิสัย	จ.มหาสารคาม
33. โรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์	อ.นาเชือก	จ.มหาสารคาม
34. โรงเรียนบรบือวิทยาการ	อ.บรบือ	จ.มหาสารคาม
35. โรงเรียนเลิงนกทา	อ.เลิงนกทา	จ.ยโสธร
36. โรงเรียนป่าติ้ววิทยา	อ.ป่าติ้ว	จ.ยโสธร
37. โรงเรียนมหาชนะชัยวิทยาคม	อ.มหาชนะชัย	จ.ยโสธร
38. โรงเรียนกุคชุมวิทยาคม	อ.กุคชุม	จ.ยโสธร
39. โรงเรียนคำเขื่อนแก้วชนูปถัมภ์	อ.คำเขื่อนแก้ว	จ.ยโสธร
40. โรงเรียนทรายมูลวิทยา	อ.ทรายมูล	จ.ยโสธร
41. โรงเรียนสหธาตุศึกษา	อ.เขื่อนโน	จ.อุบลราชธานี
42. โรงเรียนเสนางคณิศม	อ.เสนางคณิศม	จ.อุบลราชธานี
43. โรงเรียนกุคขาวุ่นวิทยา	อ.กุคขาวุ่น	จ.อุบลราชธานี
44. โรงเรียนวิจิตรวิทยา	อ.วารินชำราบ	จ.อุบลราชธานี
45. โรงเรียนสะพือวิทยาการ	อ.ตระการพิชณ	จ.อุบลราชธานี
46. โรงเรียนนาคำวิทยา	อ.เขื่อนโน	จ.อุบลราชธานี
47. โรงเรียนเหล่ากลางวิทยาคม	อ.กมลาไสย	จ.กาฬสินธุ์

48. โรงเรียนนามนพิทยาคม	อ.นามน	จ.กาฬสินธุ์
49. โรงเรียนโนนสูงวิทยาคาร	อ.ยางตลาด	จ.กาฬสินธุ์
50. โรงเรียนจุมจังพลังราษฎร์	อ.จุมจัง	จ.กาฬสินธุ์
51. โรงเรียนทาคันโทวิทยาคาร	อ.ทาคันโท	จ.กาฬสินธุ์
52. โรงเรียนเมืองมหาสารคาม	อ.เมือง	จ.มหาสารคาม
53. โรงเรียนโคกกอกพิทยาคม	อ.เมือง	จ.มหาสารคาม
54. โรงเรียนเขาวไร่ศึกษา	อ.โกสุมพิสัย	จ.มหาสารคาม
55. โรงเรียนชื่นชมพิทยาคาร	อ.เชียงยืน	จ.มหาสารคาม
56. โรงเรียนนาคุณประชาสรรพ์	อ.นาคุณ	จ.มหาสารคาม
57. โรงเรียนแกคำวิทยาคาร	อ.แกคำ	จ.มหาสารคาม
58. โรงเรียนพลาญชัยพิทยาคม	อ.เมือง	จ.ร้อยเอ็ด
59. โรงเรียนน้ำใสวรวิทย์	อ.พนมไพร	จ.ร้อยเอ็ด
60. โรงเรียนหนองพอกวิทยา	อ.หนองพอก	จ.ร้อยเอ็ด
61. โรงเรียนสุวรรณภูมิ	อ.สุวรรณภูมิ	จ.ร้อยเอ็ด
62. โรงเรียนหัวไทรวิทยา	อ.สุวรรณภูมิ	จ.ร้อยเอ็ด
63. โรงเรียนทรายทองวิทยา	อ.โพนทราย	จ.ร้อยเอ็ด
64. โรงเรียนคอนตาลวิทยา	อ.คอนตาล	จ.นครพนม
65. โรงเรียนนาหวาพิทยาคม "ชาติประสิทธิ์ประชาชนุเคราะห์"	อ.นาหวา	จ.นครพนม
66. โรงเรียนบ้านแพงพิทยาคม	อ.บ้านแพง	จ.นครพนม
67. โรงเรียนนาถอนพัฒนา	อ.ธาตุพนม	จ.นครพนม
68. โรงเรียนนาแกพิทยาคม	อ.นาแก	จ.นครพนม
69. โรงเรียนห้วยน้ำใหญ่วิทยา	อ.ห้วยน้ำใหญ่	จ.นครพนม

70. โรงเรียนพลังราชภัฏพิทยาสรรพ์	อ. คำชะอี	จ. นครพนม
71. โรงเรียนนาโสกวิทยาการ	อ. มุกดาหาร	จ. นครพนม
72. โรงเรียนคำเตยวิทยา	อ. เลิงนกทา	จ. ยโสธร
73. โรงเรียนค้อวังวิทยา	อ. ค้อวัง	จ. ยโสธร
74. โรงเรียนสอนแก้ว่องไววิทยา	อ. เมือง	จ. ยโสธร
75. โรงเรียนก้ามคะฉัตรธรรมวิทยา	อ. กุงชุม	จ. ยโสธร
76. โรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร	อ. คำเขื่อนแก้ว	จ. ยโสธร
77. โรงเรียนบึงคำวิทยา	อ. เลิงนกทา	จ. ยโสธร
78. โรงเรียนกุจานวิทยา	อ. คำเขื่อนแก้ว	จ. ยโสธร
79. โรงเรียนดงมะไฟพิทยาคม	อ. ทรายมูล	จ. ยโสธร
80. โรงเรียนทองแซงวิทยา	อ. เลิงนกทา	จ. ยโสธร

2. จากโรงเรียนนี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ได้แบ่งบุคลากรออกเป็น 2 กลุ่มคือ ผู้บริหาร และครู - อาจารย์

2.1 ผู้บริหารได้แก่ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ทุกโรงเรียนที่สุ่มได้ นำมาเป็นประชากรทุกคนรวม 80 คน

2.2 ครู - อาจารย์ในโรงเรียน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากบัญชีรายชื่อครู - อาจารย์ที่ผู้วิจัยได้รับมา ดังนี้

2.2.1 โรงเรียนที่ผู้บริหารดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ สุ่มตัวอย่างครู - อาจารย์ มาร้อยละ 50 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 48 คน

2.2.2 โรงเรียนที่มีผู้บริหารดำรงตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่ สุ่มตัวอย่างครู - อาจารย์ มาร้อยละ 50 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 56 คน

2.2.3 โรงเรียนที่มีผู้บริหารดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ สุ่มตัวอย่างครู - อาจารย์ มาร้อยละ 50 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 40 คน

จะโคครู - อาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 144 คน รวมกลุ่ม
ตัวอย่างประชากรทั้งสิ้นจำนวน 224 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามการปฏิบัติงานและการบริหาร
งานกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สายสามัญ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัย
แนวการสร้าแบบสอบถามจากตำรา เอกสาร และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

การสร้าแบบสอบถาม คำถามที่ใช้ในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่ง
มีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (check list) เป็นคำถามที่มุ่งถามข้อเท็จจริง
เกี่ยวกับเพศ คุณวุฒิ และอายุ ฯลฯ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนและการปฏิบัติ
งานกิจการนักเรียน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)
แต่ละข้อมี 5 ตัวเลือกตามความดีของการปฏิบัติงาน โดยแบ่งเป็นมากที่สุด มาก น้อย
น้อยที่สุด และไม่มีเลย โดยนำหนักคะแนน 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ สำหรับคำถาม
ข้อ 7, 8, 12 และ 27 ซึ่งลักษณะของคำถามนี้เลข จึงกำหนดให้คะแนนแปรกลับกับ
คำถามข้ออื่น ๆ ด้วยเป็น 1, 2, 3, 4, 5 ตามลำดับ คำถามแบบมาตราส่วนประเมิน
ค่าทั้งหมด 72 ข้อ แบ่งเป็นการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนตามตรง ๆ 8 คำถาม ดังนี้

1. คำรับและจัดแจงกลุ่มนักเรียน จากข้อ 1 - 12 รวม 12 ข้อ
2. การประชุมพิเศษนักเรียน จากข้อ 13 - 18 รวม 6 ข้อ
3. การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน จากข้อ 19 - 29 รวม 9 ข้อ
4. การทำทะเบียนและรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียน จากข้อ 28 - 37 รวม

5. การจัดกิจกรรมนักเรียน จากข้อ 38 - 47 รวม 10 ข้อ
6. การบริการเกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียน จากข้อ 48 - 56 รวม 9 ข้อ
7. การจัดและการบริการแนะแนว จากข้อ 57 - 67 รวม 11 ข้อ
8. การจัดทุนการศึกษา จากข้อ 68 - 72 รวม 5 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับโครงสร้างของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open ended) รวมทั้งหมดมี 7 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเฉพาะผู้บริหารเป็นผู้ตอบเท่านั้น

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนในโรงเรียน ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open ended) มุ่งถามปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนทั้ง 8 ด้าน รวม 8 ข้อ

ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานกิจการนักเรียนทั้ง 8 ด้านอย่างละเอียดจากตำรา เอกสารและวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบบเลือกตอบ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open ended) 2 ชุด โดยชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ชุดที่ 2 สำหรับครู-อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานกิจการนักเรียนด้านต่าง ๆ แบบสอบถามทั้งหมดมี 4 ตอน ตอนที่ 1, 2 และ 4 ถามทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครู - อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานกิจการนักเรียน ส่วนตอนที่ 3 จะถามเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนเท่านั้น หลังจากสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้วได้นำไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน คือ

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนยโสธรพิทยาคม
2. ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรการโรงเรียนบดินทร์เดชา
3. หัวหน้าฝ่ายจัดทุนอุดหนุนการศึกษา กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา

4. อาจารย์วิวัฒน์ วงศ์สง่า
5. อาจารย์อรทัย ทนงขุนสาร
6. อาจารย์ประคัม พุดเกื้อ

แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครึ่งหนึ่ง เมื่อปรับปรุงแก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงนำไปใช้จริงในเชิงการศึกษา 10

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี ตามความเหมาะสมและความสะดวกของโรงเรียนที่ไปเก็บข้อมูล ดังนี้คือ

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งแก่ผู้ตอบและขอรับคืนด้วยตนเองบางส่วน
2. ส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์และขอรับคืนทางไปรษณีย์

การส่งแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยขอหนังสือจากหัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาไปขอความร่วมมือจากโรงเรียนต่าง ๆ ที่ต้องการสำรวจ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 224 ชุด และได้รับคืนจำนวนที่สมบูรณ์มาจำนวน 200 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.28 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1
จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่างประชากร	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่ได้ รับคืน	ร้อยละ
1 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา	80	71	88.75
2 ครู - อาจารย์ผู้ปฏิบัติการกิจการนักเรียน มัธยมศึกษา	144	129	89.58
รวม	224	200	89.28

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด 200 ชุด ผู้วิจัยได้ขอใช้บริการของสถาบันคอมพิวเตอร์จุฬาฯ ในการคำนวณข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Sciences)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีหาค่าเฉลี่ย หรือค่ามัธยเลขคณิต ($\bar{X}$)
ใช้สูตรดังต่อไปนี้¹

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ = แทนค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X$ = แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N = แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

¹ ประคอง กรรณสูตร, สถิติประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 40.

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard Deviation) ใช้สูตรดังต่อไปนี้¹

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. = แทนความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
 X = แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 X^2 = แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N = แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้บริหารและครู - อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน เป็นผู้พิจารณา
และประเมินผลการบริหารกิจการนักเรียนที่เป็นจริงในโรงเรียน ตามรายการของคำถาม
ในแบบสอบถาม โดยอาศัยข้อเท็จจริงและการปฏิบัติจริงค่านักเรียนของโรงเรียน
ของตนเป็นหลัก

เพื่อสะดวกในการแปลความหมาย จึงได้กำหนดช่วงของคะแนนและความ
หมายของช่วงคะแนนเฉลี่ยนั้น ๆ ดังต่อไปนี้

---

¹L.W. Ferguson, Personality Measurement, (New York :
McGraw-Hill Book Co., 1966), p. 67.

สำหรับข้อความที่เป็นปฏิฐาน ใจเกณฑ์ประเมินดังนี้

1.00	-	1.49	ไม่มีเลย
1.50	-	2.49	น้อยที่สุด
2.50	-	3.49	น้อย
3.50	-	4.49	มาก
4.50	-	5.00	มากที่สุด

สำหรับข้อความที่เป็นนิเสธ ใจเกณฑ์ประเมินดังนี้

4.50	-	5.00	ไม่มีเลย
3.50	-	4.49	น้อยที่สุด
2.50	-	3.49	น้อย
1.50	-	2.49	มาก
1.00	-	1.49	มากที่สุด